

Сидоренко В. Технологія кооперативного навчання як продуктивний засіб формування учня-комуніканта в умовах неперервної мовної освіти / В.В. Сидоренко / Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки за 2014 рік. – К.: Педагогічна думка, 2014. – С. 206-208.

ТЕХНОЛОГІЯ КООПЕРАТИВНОГО НАВЧАННЯ ЯК ПРОДУКТИВНИЙ ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ УЧНЯ- КОМУНІКАНТА В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ МОВНОЇ ОСВІТИ

Вікторія Вікторівна СИДОРЕНКО,
доктор педагогічних наук, кандидат філологічних наук, доцент, провідний науковий співробітник лабораторії навчання української мови Інституту педагогіки НАПН України

1. В епоху так званої «парадигмальної революції» видозмінено модель навчання української мови на компетентнісній основі, адекватну соціальним і освітнім трансформаціям епохального характеру, визначено нові засадничі принципи, ціннісні орієнтири й способи організації навчальної діяльності учнів за індивідуальною освітньою траєкторією (людиноцентризм, екзистенціалізм, гуманізація), збагачено арсенал підходів, освітніх технологій, діалогічно-екзистенційних методів і прийомів навчання.

2. **Лінгводидактична технологія кооперативного навчання** (від англ. *Cooperative Learning*) або **співробітницька технологія, технологія спільного навчання** – це комплекс дидактичних форм, методів і прийомів, пов'язаних із проектуванням, моделюванням, організацією, утіленням дидактичного задуму (проекту або сценарію) уроку української мови, його рефлексією, що забезпечує досягнення суб'єктами наперед заданого результату освіти, спрямованого на підготовку учня-комуніканта, який володіє ключовими і предметними компетентностями, набув певних компетенцій, здатний успішно в усіх сферах життя використовувати функціонально-стильові можливості української мови, уміє вільно і комунікативно виправдано висловлювати свої думки, характеризується свідомим ставленням до мови, креативним мисленням, естетичним і художньо-образним сприйняттям мовлення тощо. Використовується в навчальній роботі учнів у невеликих групах і ґрунтується на взаємодії учасників навчально-виховного процесу, об'єднаних спільною навчальною метою, при цьому кожний із них зберігає свою ідентичність і відповідає за власні академічні успіхи й соціальні досягнення.

3. За допомогою методу проблемно-резервного аналізу (**SPOT**) з'ясовано сильні (**Satisfaction**) і слабкі (**Problems**) сторони, шанси (**Opportunities**) і можливі ризики (**Threats**) використання технології кооперативного навчання для забезпечення діяльнісного результату мовної освіти. Технологію кооперативного навчання розглянуто як одну з продуктивних лінгводидактичних технологій, що виконує мотиваційну, організаційну, навчальну, розвивальну і виховну функції, трансформуючи

знання, уміння і навички школярів у ключові і предметні (галузеві) компетентності, допомагає зреалізувати основоположні дидактичні і методичні принципи навчання української мови, створити позитивно-гармонійний навчальний простір для самотрансценденції особистості протягом усього життя.

4. У Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти і чинних програмах з української мови **комунікативну компетентність** визначено як обов'язкову складову формування мовної особистості, що передбачає здатність особистості застосовувати у конкретному виді спілкування знання мови, способи взаємодії з людьми, які оточують її та перебувають на відстані, навички роботи в групі, володіння різними соціальними ролями тощо. Системне використання ТКН на уроках української мови передусім сприяє формуванню *комунікативного потенціалу учнів*, який визначає ефективність їх спілкування в різних сферах життєдіяльності і життєтворчості та включає *комунікативну ерудицію* (знання), *комунікативний досвід*, *комунікативні здібності*, *якості*, *уміння*, *навички й установки*, *комунікативну техніку*, *комунікативний стиль спілкування*. Отже, лінгводидактична технологія кооперативного навчання виступає дієвим засобом розвитку **учня-комуніканта**, який *знає, любить і вміє користуватися мовою в усіх ситуаціях комунікативного дискурсу*, спроможний передавати все багатство думок і почуттів, продукувати власні і загальнолюдські ціннісно-світоглядні орієнтири, життєві цінності, зреалізовувати інформативний, експресивний, міжособистісний, прескриптивний, інтерактивний аспекти навчання.

5. *Визначено* відповідне нормативне, організаційне і навчально-методичне забезпечення ТКН, зокрема комплекс методів, прийомів і засобів навчання, що здатні забезпечити діяльнісний результат неперервної мовної освіти в нових соціокультурних умовах. Серед основних загальних якостей технології кооперативного навчання виокремлено її *системність*, *комплексність*, *цілісність*, *концептуальність*, *розвивальний характер*, *інструментальність*, *оптимальність*, *структурованість*, *процесуальність*. Підґрунтям лінгводидактичної технології є компетентнісний, особистісно зорієнтований, діяльнісний підходи.

5. Системне використання ТКН допомагає вчителю-словеснику організувати урок української мови як **оригінальну загальнопедагогічну, лінгводидактичну і методичну систему**, в межах якої формується потужне мотиваційне поле для опанування мови з урахуванням суб'єктного досвіду учнів, їхніх домінуючих стилів навчання і стилів мислення, індивідуальних здібностей, можливостей, освітніх потреб.